

Innhold

Forfatternes forord	11
Forord	13
Innledning	15
Unge jenters erfaringer og forventninger	15
Disposisjon og leseveiledning	16
Kapittel 1	
Hærvædelingen i Nord	19
Første dag i felten	20
Andre intervjurunde i nord	22
Tredje intervjurunde i nord	23
Et mangfold av gutter og jenter	23
Flere oppfatninger av hva de gikk til	25
Fysisk styrke, kompetanse og mangfold	26
Fellesrommene	30
Maskulinitetsformer	35
Seksualiserende maskulinitet	37
Mestring og disiplin	40
Jentekulturer	41
Betydningen av ledelse	44
Kort oppsummering	45
Kapittel 2	
Sjøforsvaret	48
Intervjurunde 1	48
Oppfølgende intervjuer	49
Feltarbeid i rom sjø	49

Hvem er de unge rekruttene?	49
Mindre tøff tjeneste	50
Hva visste de på forhånd?	51
Fysiske krav	52
Maskulinitetsformer	56
Seksualiserende maskulinitetskultur	58
Uniformen som avkjønnende	62
Jenterom og jentekulturer	63
Ledelse	67
Mestring og disiplinering	68
Kort oppsummering	70

Kapittel 3

Kystvaktskipet	73
Om bord	73
Mennene, hva sier de?	77
Og hva sier ledelsen	77
Etterspill på kystvaktskipet	79
Håndteringen av trakasseringene om bord	83
Kort oppsummering	83

Kapittel 4

Hva sitter i veggene?	85
Hvem snakket vi med?	86
Kjønnets sosialisering før Forsvaret	88
Hvem er skikket til å være i Forsvaret?	89
Hva slags kompetanse?	92
Uniformen som kjønnskamp	95
Oppsummerende betraktninger	96
Hva kjennetegner negative mannskulturer?	96
Ytringsformene	96
Hvor trives kulturene best?	99
Håndtering av trakassering	101
Kulturendringer?	103
Finnes det lite gunstige kvinnekulturer?	107
Kvotering som virkemiddel og skjellsord	110
Kvinner som en trussel	110
Karriere og familie	113

Ledelse som avgjørende 115
 Noen hovedinntrykk fra disse intervjuene 117

Kapittel 5

Om unge likestillings skeptikere og eldre positive menn i Forsvaret 119
 Metodisk opplegg og analyse 120
     Kvantitativ tilnærming 120
     Mer om MikroMonitor 121
     Likestilling og maskulinitet 121
 Generelle holdninger og verdier 123
 Likestillingsholdninger 128
     Foreløpig oppsummering 132
 Holdninger til segregasjon i arbeidslivet 132
 Homofobi og risikovilje 136
     Homofobi 137
     Risikovilje 139
 Foreløpig oppsummering og analyse 140
     Holdninger til likestilling 141
     Risikovilje og homofobi 141
     Betydelig oppslutning om likestilling 142
     Hegemonisk eller marginalisert maskulinitet? 143

Kapittel 6

Likestillings fortropp, baktropp og kamparena 145
 Negative, ekskluderende maskuliniteter 146
 Positive, inkluderende maskuliniteter 147
 Struktur og kultur som hemmer eller fremmer 148
     Seksuell trakassering 148
     Hegemonisk maskulinitet og homososialitet 149
     Når alt skal løses på laveste nivå 151
     Fysikk og kropp 152
 Fellesrommene som middel for å motvirke negative kulturer 153
     Kontaktteori 154
 Høyere kvinneandel som mål eller middel 155
     «Tokenism» 156
 Kjønnlikestilling versus mangfold 157
     Guttejenter og jentejenter 157
     «Mangfold» som avsporing 159
 Mestring og disiplinering 159

Innspill til politikk på feltet	162
Økt bruk av fellesrom	163
Større kontinuitet på flere plan	163
Kvalitetssikring av ledelseskulturer	164
Nye rollemodeller	164
Bedre seleksjon inn gjennom kjønnsnøytral verneplikt	165

Appendiks A

Maskulinitetsteori og tidligere kjønnsforskning i Forsvaret	166
Tidligere studier	166
Sentral teoretisk litteratur	169
Flere maskuline kulturer	171
Hvordan finne maskulinitetskulturer?	173
Kroppen som kjønnsososiologisk tema	174
Militær profesjonsidentitet	175
Seksuell trakassering	175
Trakassering i militæret, arbeidslivet ellers og i videregående skole	177
Undersøkelser av trakassering i militæret	177

Appendiks B

Institusjonell etnografi og metodetriangulering	179
Institusjonell etnografi	179
Et konkret eksempel på bruk av IE	181
Metodetriangulering	182
Tilbakeføring av kunnskap som metode	183
Tilgangen til det militære feltet	184
Et rom for dialog	185
Fordommer ble diskutert	186
Felles læringspotensiale	187

Appendiks C

Datafangst i surveyen og kjennetegn ved materialet	189
Datafangst i to runder	189
Utvalg og responsrate	189
Frafall og representativitet	190
Kjennetegn ved materialet	192
Alder	192
Utdanning	193
Sivilstand	194
Hjemmeboende barn	194

Appendiks D
Multivariat analyse 196
Referanser 200